

SELGITUSTAOTLUSE TÄPSUSTUS

Adressaadid: Sotsiaalministeerium
E-post info@sm.ee

Kuupäev: 3.03.2025

Avaldaja: British American Tobacco Estonia AS, registrikood 10376930

Avaldaja esindajad: Martin Järve, vandeadvokaat, e-post: martin.jarve@triniti.ee
Katrin Kose, advokaat, e-post: katrin.kose@triniti.ee

Advokaadibüroo TRINITI kliendiks on British American Tobacco Estonia AS (edaspidi „BAT“ või „BAT Eesti“), kelle ülesandel pöördume Sotsiaalministeeriumi poole täiendava selgitustaotlusega. Pöördusime Sotsiaalministeeriumi poole 06.02.2025 selgitustaotlusega seoses tubakaseaduses toodud nõuete täitmise ja tõlgendamise kohta. Sotsiaalministeerium vastas selgitustaotlusele 21.02.2025 (edaspidi „Vastus“) ja viidatud vastuse pinnalt palume täpsustada alljärgnevat küsimusi:

1. Kuidas peab ettevõtte toimima olukorras, kus Terviseamet ei kanna TubS § 10² alusel tehtud teavituse alusel toodet nimekirja „[Eestis teavitatud tubakatooted seisuga 01.12.24](#)“, kuid pole teinud ka toote nõuetele mittevastavuse kohta otsust, mis vastaks haldusakti nõuetele ja mida oleks võimalik vaidlustada?
2. Kuivõrd olete asunud Vastuses seisukohale, et nõuetekohase teate esitamine ja avaldamine Terviseameti veebilehel on eelduseks, et toote võib turule viia, siis palun selgitada millisel õiguslikul alusel vastav seisukoht tugineb.

Olete viidanud seisukoha juures TubS § 10² lg-le 7, kuid viidatud sätte sõnastusest tuleneb, et TubS § 10² lg 1 alusel esitatud andmed avaldatakse pärast teate nõuetele vastavuse kontrollimist ja esitatud teabe hindamist Terviseameti veebilehel. Ehk TubS § 10² lg 7 reguleerib teavituse kui sellise korrektsuse kontrollimist, mitte teavitatud toodete sisulise nõuetelevastavuse kontrollimist. Seda tõlgendust toetab ka asjaolu, et TubS § 10² reguleerimisesemeks on just elektrooniliste sigarettide ja täitepakendite koostisest teatamine. Ebakorrektnete teavituste ei ole samaväärne nõuetele mittevastava tootega.

TubS § 10² lg 7 seletuskirjast võib nähtuda soov anda sättele teistsugune tähendus kui tuleneb selle sõnastusest, kuid täitmiseks kohustuslik on siiski kehtiv seadus ja selle selge sõnastus.

3. Olete maitseainete kasutamise piirangu osas märkinud, et direktiiv 2014/40/EL ei ole elektrooniliste sigarettide vedelike puhul asjakohane.

Juhime tähelepanu asjaolule, et direktiivi 2014/40/EL artikkel 1 sätestab direktiivi kohaldamisala ja sinna kuuluvad mh elektroonilised sigarettid (vt artikli 1 p f). Palun tutvuge direktiivi viimatisel versiooniga. Ka nt TubS § 10² regulatsioon tugineb direktiivil 2014/40/EL, see on mh välja toodud teie enda vastuses viidatud tubakaseaduse seletuskirjas. Kuivõrd olete oma seisukoha koostamisel jätnud olulise õigusliku regulatsiooniga arvestamata, siis palume eeltoodu valguses esitatud õiguslik hinnang üle vaadata.

Meie hinnangul muudab Vastuses esitatud seisukoht „maitseainete kasutamise piirangutest“ direktiivi 2014/40/EL regulatsiooni (vt nt põhjenduspunkt 17) ja TubS § 8¹ lg 2 p 5 regulatsiooni sisutuks. Kuna e-sigaret ja nende vedelikud ei sisalda tubakataime kui sellist, siis tuleb lubatav tubaka maitse- ja/või lõhn saavutada tootmisprotsessis.

Vaidlust ei saa olla, et Eesti Tubakaseadus ja selle § 8¹ lg 2 p 5 e-sigarettide ja vedelikke reguleerivad, mistõttu kohaldub ülaltoodud tõlgendus ka e-sigarettide ja vedelike puhul. Direktiivi 2014/40/EL põhjenduspunktis 17 toodut (vt selle kohta 05.02.2025 selgitustaotluse p. 2.5) on otsesõnu kinnitatud ja selgitatud tubakaseaduse seletuskirjas, millega kehtestati TubS § 8¹ e-sigarettide ja nende vedelike algne maitsete keeld (vt Tubakaseaduse muutmise seaduse 357 SE seletuskirja lk 6):

„Eelnõu § 1 punktiga 9 lisatakse Rahandusministeeriumi ettepanekul ja Vabariigi Valitsuse 01.01.2016 toimunud kabinetinõupidamisel heaks kiidetud otsusena tubakaseadusesse keeld lisada e-sigarettidesse maitse- ja lõhnaaineid. Erand antakse tubaka maitsele ja lõhnale.

Maitse- ja lõhnaainete kasutamist e-sigarettide vedelikes on EL-i riikidest reguleerinud Soome, kus on kõik maitseained keelatud peale tubaka maitse, ning sama on tehtud ka USAs. Direktiivis 2014/40/EL nähti ette eristava maitse ja lõhna keeld (vanilje, puuvilja jne) sigarettidele ja isekeeratavale suitsetamistubakale alates 20. mai 2016, üleminekuajaks anti mentoolimaitsetele sigarettidele kuni 20. mai 2020. Keeld tähendab sisuliselt seda, et sigarettides ja suitsetamistubakas võib olla ainult tubaka maitse ja lõhn. Keeld ei välista nende maitse- ja lõhnaainete kasutamist, mis on tootmiseks vajalikud, kui need ei anna tootele eristavat maitset ega lõhna ega suurenda märkimisväärselt või mõõdetavalt tubakatoote sõltuvust tekitavat toimet, toksilisust või muid tervisele kahjulikke omadusi. Kuna e-sigarettid on tubakatoodete alternatiivtooted, mida kasutatakse sarnasel eesmärgil ja sarnaselt, on Eesti võtnud poliitilise suuna nende toodete võrdsustamisele tubakatoodetega. Seetõttu on põhjendatud ka nendes tubakast erineva maitse- ja lõhnaainete kasutamise keelustamine. Keelu kehtestamisel on erand antud tubaka maitsele ja lõhnale, sest lähtudes toodete võrdse kohtlemise põhimõttest, ei saa kehtestada e-sigarettidele rangemat piirangut kui tubakatoodetele. Samuti ei välista keeld tootmiseks vajalike maitse- ja lõhnaainete või suhkrute kasutamist, kui need ei anna tootele tubakast erinevat maitset või lõhna ega suurenda märkimisväärselt või mõõdetavalt selle sõltuvust tekitavat toimet ega muid tervisele kahjulikke omadusi.“

Lisaks eeltoodule, Vastuses on märgitud, et „Ülimagusate magusainete kasutuseesmärk, nagu näiteks toodud neotaam, mis on 7000-13 000 korda suhkrust magusam, on tootele puhta magusa maitse andmine ja kibedate maitsete mahendamine. Täpselt nii nagu märgite oma pöördumises, et toodetes kasutatud väikesed kogused neotaami aitavad luua tarbijale vastuvõetava autentse tubaka või mentooli maitse ja lõhna. Tubaka ja mentoolimaitse saavutatakse küll erinevate maitseainete kombinatsioonis aga siinkohal ei saa väita, et absoluutselt kõik olemasolevad ning kasutatavad maitseained annavad just iseloomuliku tubaka maitse.“ Täpselt samamoodi ei saa väita, et väikestes koguses neotaami annaks muu iseloomuliku maitse- ja lõhna kui lubatav tubaka maitse ja lõhn. BAT palub mõista, et tänane probleem seisneb mh selles, et Terviseamet oma praktikas ei tugine oma järeldustes tõenduslikele alustele ja kehtivale regulatsioonile, vaid teevad TubS § 8¹ lg 2 p 5 osas otsuseid lähtuvalt teavitustes esitatud üksikainete kirjetest.

Juhul, kui Teil on kõnealuse selgitustaotlusega seoses küsimusi, palume need edastada allakirjutanutele käesoleva kirja päises viidatud rekvisiitidel.

Lugupidamisega

[ALLKIRJASTATUD DIGITAALSELT]

Martin Järve, vandeadvokaat

Katrin Kose, advokaat

Avaldaja lepingulised esindajad